

Skozi spomine Travnne gore

Zveza rezervnih vojaških starešin pri krajevni skupnosti Gradišče je povabila na orientacijski pohod in srečanje z nekdanjimi borci tudi pionirje in mladince osnovne šole Majda Vrhovnik in mladince ekonomske srednje šole. Z obeh šol se je pohoda z veseljem udeležilo več kot 60 mladincev in pionirjev z učitelji.

Kmalu po 7. uri so 18. septembra pripeljali pred šolo v Gregorčičevi ulici trije avtobusi. Pričakali so jih veseli obrazi šolarjev in organizatorji pohoda. Hitro smo bili vsi skupaj velika skupina, ki se je veselila izleta v kraje, ki jih je marsikdo poznal le po imenu.

Ljubljano so zapustili še v megli in avtobusi so že hiteli v sončnem jutru mimo Raščice, kjer nas je blizu ceste pozdravljaj spomenik Primožu Trubarju, skozi Velike Lašče, Dolnje Retje, Levstikov rojstni kraj, in dalje do Nove Štife, kjer je bil prvi postanek. Tu je izletnike v imenu krajevne skupnosti Gradišče pozdravil tovariš Kranjc. Od tu smo šli na Travno goro, oddaljeno 5 km.

Pred prijaznim planinskim domom na Travnici gori je skupino pozdravil tovariš Gašper, nekdanji komandant Ribniške čete. Opisoval je borbe na Travnici gori med partizani in Italijani. Prva dolnjska četa je bila ustanovljena 13. julija 1942, vodil jo je tovariš Gašper, ki je imel takrat 28 let. Organizatorji so poskrbeli tudi za dobro malico. Še žig v naše planinske izkaznice in na razglednice in že smo bili pri avtobusu, ki nas je odpeljal do Ogenjce, kjer je bila partizanska bolnišnica.

Mala lesena kočica med smrekami je planinski dom, imenovan po partizanskem zdravniku Aleksandru Galu-Petru. V koči je muzej. Po ozki stezi in mimo skal smo se s težavo bližali pečini, kjer so imeli v kraški jami partizani med roško ofenzivo skrite ranjene partizane. V tej skalnati in težki prehodni divjini sovražniki nikdar ne bi mogli odkriti ranjenih partizanov brez izdajalca, ki je podlo poštepal svojo čast in bil kriv za smrt trinajstih partizanov. Ve-

lika spominska plošča z napisom »Manj strašna noč je v črne zemlje krili, kot so pod svetlim soncem sužnji dnevi« in sosednje ogromne skale so nemo opozorilo, kaj napravi izdaja tovarišev.

Ogenjca! Ne znam opisati občutkov, ko sem nema poslušala nekdanjega borca, ki je pripovedoval, kaj vse se je tu in v tej okolici dogajalo 31. julija 1942 in potem. Izdajalcu je sodilo partizansko ljudsko sodišče v Podturnu. Spomin na žrtve pa terja od nas mladih, da na tem svetem kraju tisočkrat obljubljam, da bomo ohranili svobodo, ki so

nam jo priborili partizani tudi s takimi žrtvami. Knjiga o Ogenjci in TV nadaljevanka »Manj strašna noč« bosta ohranili spomin na dogodke iz teh gozdov.

Spet so hitele mimo nas visoke smreke, avtobus nas je peljal v Jelenov žleb. Grozote borbe v Jelenovem žlebu je opisoval preživeli partizan. Spet smo gledali v zgodovino strahot.

Glažuta! Izdatno »vojaško« kosilo, kratek počitek, potem pa vaje v rokovanju s kompasom in orientacija.

Tako se je vsebinsko bogat pohod zaključil in voznik avtobusa nas je varno vozil proti Ljubljani. Vsi udeleženci se organizatorjem pohoda zahvaljujemo za lepo in koristno preživetvo soboto. Takih srečanj si še želimo!

VANJA KISWARDAY, 8.c
OŠ Majda Vrhovnik

OB ROB TEKMOVANJU V MEDICINSKI POMOČI

Zakaj tako malo ekip?

Letošnje tekmovanje v prvi medicinski pomoči je bilo po organizacijski strani gotovo brezhibno; prav tako so tudi nastopajoče ekipe in tekmovalci pokazali dobro znanje. Vendar pa ostaja po tekmovanju grenak priokus glede števila udeleženihi ekip na tem občinskem preverjanju znanja in usposobljenosti delovnih ljudi in občanov v dajanju prve medicinske pomoči. Tekmovanja se je namreč udeležilo le 12 ekip, kar je na mestni ravni zdaleč najmanj (v občini Bežigrad je tekmovalo 45 ekip, v Mostah 46, v Šiški 63 in na Vič-Rudniku 81 ekip), pa tudi v republiškem merilu je to prav skromna udeležba.

O pomenu prve medicinske pomoči v sistemu civilne zaščite in samozaščite je bilo izrečenega že veliko. Prva medicinska pomoč je pomemben ukrep pri nenadni agresiji, katastrofalnem potresu ali drugih nesrečah. Organizirajo in izvajajo jo delovni ljudje in občani v okviru množične samozaščite, enot za prvo medicinsko pomoč CZ, enot Rdečega križa, splošnih enot CZ in zdravstvene službe. Učinkovita pa je le hitra in pravilna pomoč, kar pa terja usposabljanje v miru. Tekmovanja oziroma preverjanje znanja-pomeni le zunanjo manifestacijo mnogih aktivnosti in priprav v dajanju prve medicinske pomoči; 12 ekip ali skupno 72 tekmovalcev pa je, žal, dejanski odraz stanja na tem področju v naši občini. Ob rob tem podatkom pa je treba zapisati, da prebiva v občini Ljubljana Center okoli 34.500 ljudi,

medtem ko je na območju občine zaposlenih okoli 67.000 delavcev. To je nedvomno zelo široka podlaga za aktiviranje in usposabljanje delovnih ljudi in občanov.

V mnogih drugih slovenskih občinah so usposabljanja in tovrstna tekmovanja precej bolj razširjena. Tudi na republiški ravni so rezultati zadovoljivi. Skupno je na tekmovanjih sodelovalo 1462 ekip ali kar 8772 odraslih tekmovalcev. Najboljše ekipe so se pomerile v Novi Gorici (našo občino je zastopala zmagovalna ekipa z občinskega tekmovanja, to je ekipa iz delovne organizacije Kompas), tekmovanje pa je potekalo pod geslom »Več znoja v miru, manj krvi v vojni«. Moto novogoriškega tekmovanja bi veljalo v prihodnje tudi v Centru vzeti kot eno temeljnih smernic pri nadaljnjem delu na tem pomembnem področju.

MIRO PETEK

Gasilci zdesetkani, a spretni

Tekmovalno taktične vaje gasilskih enot občine Ljubljana Center, ki je bila 22. septembra na igrišču Gostinškega centra Poljane, se je od 56 gasilskih enot, kolikor naj bi jih imela občina, udeležilo le 9. Kljub šibki konkurenci so fantje pri vaji s hidrantom ali s prenosno brizgalno in pri drugih vajah pokazali zavidljivo hitrost in spretnost. Pri vaji s hidrantom sta prvo in drugo mesto osvojili gasilski ekipi Podjetja za PTT promet Ljubljana, tretja je bila ekipa Intertrada, četrta pa krajevna skupnost Poljane. Pri vaji s prenosno brizgalno so zmagali gasilci Pletenine, druga je bila ekipa Roga, tretja ekipa Ljudske pravice, četrta pa Kartonažna tovarna. Štab za civilno zaščito in SIS za zaščito pred požari občine sta ekipam podelili priznanja, najboljšim pa tudi plakete. (Foto: Breda Malenšek)

Urna prva pomoč

Na 8. tradicionalnem tekmovanju ekip prve medicinske pomoči občine Ljubljana Center, ki je bilo 15. septembra v telovadnici osnovne šole dr. Jožeta Potrča v Starem Vodmatu, je med 12 ekipami zmagala ekipa prve medicinske pomoči delovne organizacije Kompas. Drugo mesto so osvojila dekleta Podjetja za ptt promet Ljubljana, tretje pa ekipa Izvršnega sveta SR Slovenije. Najprej so se vodje trojk, vsaka ekipa je sestavljena iz dveh trojk, pomerile v znanju iz teorije, v tako imenovani triazi, v praktičnem delu pa so skupine tekmovalce v znanju in spretnosti pri nudenju prve medicinske pomoči ponesrečencem. (Foto: Breda Malenšek)

Na zlet bratstva v Kraljevo

Vsako jesen se v Kraljevu zberejo predstavniki glavnih mest republik in pokrajin in počastijo spomin na nedolžne talce, žrtve divjanja najnižjih strasti, ki jih je premozel fašizem v 2. svetovni vojni. Med 12. in 14. oktobrom bodo udeleženci pokazali svoje dosežke na področju športa, kulture, literature in likovnega ustvarjanja.

Ljubljano vsako leto zastopajo predstavniki druge občine. Letos je ta čast pripadla naši. Organizator je pripravil dve športni disciplini: v kegljanju nas bodo zastopali delavci - rekreativci iz DO Tekstil, v športnoorientacijskem pohodu, v katerega je vključen tudi biatlon, pa delavci Podjetja za ptt promet iz Ljubljane. Zauzamemo, da nas bodo dostojno zastopali na športnem področju, hkrati pa prenesli med predstavnike glavnih mest republik in pokrajin naše iskrene občutke in spoštovanje žrtvam fašizma v Kraljevu.

BRANKO ŽUGELJ

ZVEZA DRUŠTEV ZA ESPERANTO

Jezik proti razlikovanju

Verjetno je malokomu znano, da je v stavbi ljubljanske mestne knjižnice (nasproti pravne fakultete) tudi sedež Zveze društev za mednarodni jezik esperanto Slovenije. V dveh manjših sobah, kjer to društvo deluje, je mogoče videti precej knjig, letakov in dokumentov, ki jih esperantisti uporabljajo pri svojem delu. Vendar pa je delo še vse preveč omejeno na prostore, delo esperantistov je bolj-kone anonimno in ta zanimiv, predvsem pa koristen jezik v naši družbi še nima mesta, ki mu gre.

Svet pretresajo delitve na interesne sfere, razna nasprotja med državami, narodi in etničnimi grupacijami. Politična in gospodarska neskladja pa neposredno vplivajo tudi na jezikovne odnose. Tako je bilo že vse od začetkov kapitalizma - in hkrati formiranjem nacionalnih jezikov - veliko primerov in oblik jezikovne diskriminacije: vsiljevanje enega jezika drugemu narodu, nasprotovanje, da bi narodi ali etnične skupine govorile lastni jezik, delitev jezikov na uradne in nepriznane. Zato so razumljivi poskusi skupnega svetovnega jezika, ki naj bi ta nasprotja

omilili (nerealno bi bilo pričakovati, da bi jih tudi odpravili). Večina poskusov se je naslanjala na poenostavitve latinščine, francoščine, španščine in angleščine.

Med vsemi poskusi ima največ uspehov prav esperanto, ki bo leta 1987 proslavil že 100-letnico. Svetovna organizacija esperantistov združuje danes že 102 državi, od tega je v 84 gibanje zelo dobro organizirano. V svetu deluje tudi 28 strokovnih zvez, izhaja okoli 60 časopisov in revij, esperanto govorijo tudi na 14 radijskih postajah (tudi radio Zagreb dvakrat na teden oddaja v esperantu), na 18 visokih šo-

lah je tudi katedra za esperanto, objavljenih je tudi že več kot 40 tisoč knjig - originalnih književnih del ali prevedenih.

Esperanto je na območju Jugoslavije opazen že od leta 1906. V predvojnem obdobju je bil tesno povezan z revolucionarnim delavskim gibanjem in za uveljavitev esperanta so se zavzemali mnogi revolucionarji, med drugimi tudi Tito. Po drugi vojni se je zelo uveljavil v Bosni in Hercegovini ter na Hrvaškem, manj pa v drugih republikah, med drugimi tudi v Sloveniji.

V Sloveniji je zdaj le 8 društev z okoli 1000 člani, ki si prizadevajo razširiti esperanto med mladimi. Število registriranih društev želijo povečati vsaj na 15, število članov pa na 4000. Že zdaj precej sodelujejo na medrepubliški in meddržavni ravni, v prihodnje pa nameravajo to sodelovanje še okrepiti. Esperanto v osnovnih, srednjih šolah in na fakultetah se je v svetu že precej uveljavil, pri nas pa čaka esperantiste pri uvajanju mednarodnega jezika v vzgojnoizobraževalni sistem še precej dela.

MIRO PETEK